

Έγγραφο συνόδου

A9-0441/2023

14.12.2023

ΕΚΘΕΣΗ

σχετικά με την αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ για τη στήριξη της πρόσβασης στην ενέργεια στις αναπτυσσόμενες χώρες (2023/2073(INI))

Επιτροπή Ανάπτυξης

Εισηγήτρια: Caroline Roose

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ.....	3
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....	26
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ Ή ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΚΑΤΕΘΕΣΑΝ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ	29
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	30
ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	31

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ για τη στήριξη της πρόσβασης στην ενέργεια στις αναπτυσσόμενες χώρες (2023/2073(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την Ατζέντα του 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), ιδίως τον ΣΒΑ 1 για την εξάλειψη της φτώχειας, τον ΣΒΑ 7 για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή, αξιόπιστη, βιώσιμη και σύγχρονη ενέργεια για όλους, τον ΣΒΑ 9 για τη βιομηχανία και τις υποδομές και τον ΣΒΑ 13 για τη δράση για το κλίμα, καθώς και τον ΣΒΑ 5 για την επίτευξη της ισότητας των φύλων και τη χειραφέτηση όλων των γυναικών και των κοριτσιών,
- έχοντας υπόψη το άρθρο 208 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο θέτει τον περιορισμό και, μακροπρόθεσμα, την εξάλειψη της φτώχειας ως κύριο στόχο της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ, και το οποίο προβλέπει ότι η «Ένωση λαμβάνει υπόψη τους στόχους της συνεργασίας για την ανάπτυξη κατά την εφαρμογή πολιτικών που ενδέχεται να επηρεάσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες»,
- έχοντας υπόψη το άρθρο 3 παράγραφος 5 και το άρθρο 21 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στα οποία περιγράφεται η δέσμευση της Ένωσης για μια προσέγγιση της αναπτυξιακής συνεργασίας με γνώμονα τις αξίες, ώστε να διασφαλίζεται η συνοχή της εξωτερικής της δράσης, να τηρούνται οι αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και να προωθείται η βιώσιμη οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών,
- έχοντας υπόψη την κοινή δήλωση του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, που συνήλθαν στα πλαίσια του Συμβουλίου, του Κοινοβουλίου και της Επιτροπής, της 30ής Ιουνίου 2017, σχετικά με τη «Νέα ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη – Ο κόσμος μας, η αξιοπρέπεια μας, το μέλλον μας»¹,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/947 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Παγκόσμια Ευρώπη, για την τροποποίηση και κατάργηση της απόφασης αριθ. 466/2014/ΕΕ και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1601 και του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009 του Συμβουλίου²,
- έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 4ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με τη χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής ενόψει της 27ης διάσκεψης των μερών (COP27) της UNFCCC στο Σαρμ Ελ Σείχ στις 6-18 Νοεμβρίου

¹ [EE C 210 της 30.6.2017, σ. 1.](#)

² [EE L 209 της 14.6.2021, σ. 1.](#)

2022, της 25ης Ιανουαρίου 2021 για την κλιματική και την ενεργειακή διπλωματία – υλοποίηση της εξωτερικής διάστασης της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, και της 28ης Νοεμβρίου 2016 σχετικά με την ενέργεια και την ανάπτυξη,

- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 11ης Δεκεμβρίου 2019, με τίτλο «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» (COM(2019)0640),
- έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής, της 16ης Μαρτίου 2023, για κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διασφάλιση ασφαλούς και βιώσιμου εφοδιασμού των κρίσιμων πρώτων υλών, και την τροποποίηση της κανονισμών (ΕΕ) 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1724 και (ΕΕ) 2019/0120 (COM(2023)0160),
- έχοντας υπόψη τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2023/1184 της Επιτροπής, της 10ης Φεβρουαρίου 2023, για τη συμπλήρωση της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου μέσω της θέσπισης μιας ενωσιακής μεθοδολογίας που καθορίζει λεπτομερείς κανόνες για την παραγωγή υγρών και αέριων καυσίμων μεταφοράς μη βιολογικής προέλευσης από ανανεώσιμες πηγές³,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 16ης Μαρτίου 2023, για την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Υδρογόνου (COM(2023)0156),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 8ης Ιουλίου 2020, με τίτλο «Στρατηγική για το υδρογόνο για μια κλιματικά ουδέτερη Ευρώπη» (COM(2020)0301),
- έχοντας υπόψη την κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής και του Υπατου Εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, της 18ης Μαΐου 2022, με τίτλο «Εξωτερική ενεργειακή δέσμευση της ΕΕ σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο» (JOIN(2022)0023),
- έχοντας υπόψη την κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής και του Υπατου Εκπροσώπου της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, της 1ης Δεκεμβρίου 2021, με τίτλο «Global Gateway» (JOIN(2021)0030),
- έχοντας υπόψη την κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής και του Υπατου Εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, της 9ης Μαρτίου 2020, με τίτλο «Προς μια ολοκληρωμένη στρατηγική με την Αφρική» (JOIN(2020)0004),
- έχοντας υπόψη την έκθεση του Ειδικού Εισηγητή του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών, της 5ης Ιανουαρίου 2023, σχετικά με το ζήτημα των υποχρεώσεων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όσον αφορά την απόλαυση ενός ασφαλούς, καθαρού, υγιούς και βιώσιμου περιβάλλοντος με τίτλο «Γυναίκες, κορίτσια και το δικαίωμα σε ένα καθαρό, υγιές και βιώσιμο περιβάλλον»,
- έχοντας υπόψη τη νέα συμφωνία εταιρικής σχέσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των μελών του Οργανισμού Κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού

³ [EE L 157 της 20.6.2023, σ. 11.](#)

(ΟΚΑΚΕ) (συμφωνία της Σαμόας), η οποία θα τεθεί σε ισχύ μόλις λάβει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και επικυρωθεί από τα μέρη,

- έχοντας υπόψη τη σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC) του 1992 και το προσαρτημένο σε αυτήν Πρωτόκολλο του Κιότο, την 21η Διάσκεψη των Συμβαλλομένων Μερών (COP21) της UNFCCC στο Παρίσι, τον Δεκέμβριο του 2015, την έγκριση της Συμφωνίας του Παρισιού, της πρώτης καθολικής, νομικά δεσμευτικής παγκόσμιας συμφωνίας για το κλίμα, και την πέμπτη έκθεση αξιολόγησης για την κλιματική αλλαγή της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή,
- έχοντας υπόψη την ειδική έκθεση της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή, της 24ης Σεπτεμβρίου 2019, σχετικά με τους ωκεανούς και την κρυσφαίρα σε ένα μεταβαλλόμενο κλίμα,
- έχοντας υπόψη τη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Λαών, που υιοθέτησε η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 13 Σεπτεμβρίου 2007,
- έχοντας υπόψη την έκθεση του 2022 του προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον σχετικά με το χάσμα των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και τη δεύτερη συγκεκριμένη έκθεση με θέμα την παραγωγή ορυκτών καυσίμων (έκθεση του 2021 σχετικά με το χάσμα παραγωγής)⁴,
- έχοντας υπόψη τις κατευθυντήριες αρχές του ΟΗΕ για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι οποίες εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ στις 16 Ιουνίου 2011,
- έχοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις και τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια για την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά,
- έχοντας υπόψη τη σύνοψη πολιτικής του Τμήματος Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων του ΟΗΕ, που εκπονήθηκε το 2018, με τίτλο «Policy Brief #12: Global Progress of SDG7 – Energy and Gender» (Σύνοψη πολιτικής αριθ. 12: Παγκόσμια πρόοδος του ΣΒΑ 7 – Ενέργεια και φύλο),
- έχοντας υπόψη την έκθεση του 2022 του Διεθνούς Οργανισμού Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας με τίτλο «World Energy Transitions Outlook 2022: 1.5 °C Pathway» (Προοπτικές για την παγκόσμια ενεργειακή μετάβαση 2022: Πορεία προς τον στόχο του 1,5 °C)⁵,

⁴ [Stockholm Environment Institute, International Institute for Sustainable Development, Overseas Development Institute, E3G, και UN Environment Programme, «2021 Report – The Production Gap: Governments’ planned fossil fuel production remains dangerously out of sync with Paris Agreement limits» \(Έκθεση 2021 – Χάσμα παραγωγής: Η προγραμματισμένη από τις κυβερνήσεις παραγωγή ορυκτών καυσίμων παραμένει επικίνδυνα μακριά από τα όρια που καθορίστηκαν στη συμφωνία του Παρισιού\)](#), 2021.

⁵ [Διεθνής Οργανισμός Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, «World Energy Transitions Outlook 2022: 1.5 °C Pathway»](#), International Renewable Energy Agency, Αμπού Ντάμπι, 2022.

- έχοντας υπόψη την κοινή έκθεση του 2023 της Παγκόσμιας Τράπεζας, του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας, του Διεθνούς Οργανισμού Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, του ΟΗΕ και του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας με τίτλο «Tracking SDG 7: The Energy Progress Report, 2023» (Παρακολούθηση του ΣΒΑ 7: Έκθεση προόδου για την ενέργεια, 2023)⁶,
- έχοντας υπόψη το σχέδιο δράσης της Αφρικανικής Ένωσης για την πράσινη ανάκαμψη 2021-2027, το οποίο παρέχει μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την προώθηση πράσινων πρωτοβουλιών, τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, την προστασία του περιβάλλοντος και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή⁷,
- έχοντας υπόψη τη Διακήρυξη του Ναϊρόμπι των Αφρικανών ηγετών για την κλιματική αλλαγή και την έκκληση για ανάληψη δράσης της 6ης Σεπτεμβρίου 2023,
- έχοντας υπόψη τη διακήρυξη του αφρικανικού λαού για το κλίμα και την ανάπτυξη, που εκπονήθηκε το 2023,
- έχοντας υπόψη τα ψηφίσματά του της 14ης Μαρτίου 2023 σχετικά με τη συνοχή της αναπτυξιακής πολιτικής⁸, της 25ης Μαρτίου 2021 σχετικά με μια νέα στρατηγική στις σχέσεις ΕΕ-Αφρικής – μια εταιρική σχέση για βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη⁹, της 15ης Ιανουαρίου 2020 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία¹⁰, της 1ης Δεκεμβρίου 2016 σχετικά με την πρόσβαση στην ενέργεια στις αναπτυσσόμενες χώρες¹¹ και της 2ας Φεβρουαρίου 2012 σχετικά με την αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ για την προώθηση της καθολικής πρόσβασης στην ενέργεια έως το 2030¹²,
- έχοντας υπόψη το σχέδιο δράσης για την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών στην εξωτερική δράση κατά την περίοδο 2021-2025 (GAP III),
- έχοντας υπόψη την έκθεση της Οικονομικής Επιτροπής για τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική, του Μαΐου 2022, με τίτλο «Ενέργεια στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική: πρόσβαση, ανανεωσιμότητα και αποδοτικότητα»,
- έχοντας υπόψη την έκθεση της Παγκόσμιας Επιτροπής για τα Φράγματα, της 16ης Νοεμβρίου 2000, με τίτλο «Ένα νέο πλαίσιο λήψης αποφάσεων»,
- έχοντας υπόψη το άρθρο 54 του Κανονισμού του,
- έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Ανάπτυξης (A9-0441/2023),

⁶ Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας, «Tracking SDG7: The Energy Progress Report, 2023», Παρίσι, Ιούνιος 2023.

⁷ Αφρικανική Ένωση, «The African Union green recovery Action plan», Αντίς Αμπέμπα, 2021.

⁸ EE C, C/2023/398 της 23.11.2023, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52023IP0071>.

⁹ EE C 494 της 8.12.2021, σ. 80.

¹⁰ EE C 270 της 7.7.2021, σ. 2.

¹¹ EE C 224 της 27.6.2018, σ. 167.

¹² EE C 239 E της 20.8.2013, σ. 83.

- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι παρότι η ενέργεια βρίσκεται στο επίκεντρο όλων των ΣΒΑ, η έκθεση για τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης για το 2023¹³ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο κόσμος εξακολουθεί να μην βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη καθολικής πρόσβασης στην ενέργεια· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενέργεια αποτελεί παράγοντα προώθησης της ανάπτυξης, ιδίως της ανάπτυξης της γεωργίας, των επιχειρήσεων, της επικοινωνίας, της εκπαίδευσης, της υγειονομικής περίθαλψης και των μεταφορών, καθώς και της λειτουργίας του κράτους·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι στον ΣΒΑ 7 καθορίζεται ο στόχος της επίτευξης βιώσιμης πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και καθαρή ενέργεια έως το 2030, ιδίως με την έκκληση για μεγαλύτερη διεθνή συνεργασία για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε έρευνα, υποδομές και τεχνολογία σχετικά με τις καθαρές και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και για την προώθηση των επενδύσεων για τους σκοπούς αυτούς· λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι σημαντικό να ενισχυθούν οι διπλωματικές προσπάθειες προς την κατεύθυνση μιας μεγαλύτερης πολιτικής φιλοδοξίας, προκειμένου να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά και να τερματιστεί η ενεργειακή φτώχεια·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τον ΟΗΕ, στα μέσα του 2023, περίπου 733 εκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως, το 80 % των οποίων ζουν στην υποσαχάρια Αφρική, εξακολουθούν να μην έχουν πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή, αξιόπιστη, καθαρή και υψηλής ποιότητας ενέργεια¹⁴.
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόσβαση στην ενέργεια ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών· λαμβάνοντας υπόψη ότι 52 % του πληθυσμού της υποσαχάριας Αφρικής ζει χωρίς πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια και ότι είναι η μόνη περιφέρεια στον κόσμο όπου το ποσοστό των ανθρώπων χωρίς ηλεκτρική ενέργεια αυξάνεται· λαμβάνοντας υπόψη ότι το ποσοστό αυτό κρύβει βαθιές ανισότητες, δεδομένου ότι τακτική πρόσβαση σε ενέργεια έχει μόλις το 30,4 % του αγροτικού πληθυσμού της περιφέρειας, σε σύγκριση με το 80,7 % του αστικού πληθυσμού· λαμβάνοντας υπόψη ότι η εκπαίδευση αναγνωρίζεται ως μία από τις σημαντικότερες συνιστώσες της μείωσης της φτώχειας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια προάγει επίσης την ποιοτική εκπαίδευση, αλλά μόνο το 47 % των σχολείων στην υποσαχάρια Αφρική διαθέτουν ηλεκτρική ενέργεια·
- E. λαμβάνοντας υπόψη ότι η έλλειψη πρόσβασης στην ηλεκτρική ενέργεια σε αστικά ή περιαστικά περιβάλλοντα επηρεάζει τους πληθυσμούς μεγάλων παράτυπων καταυλισμών, καθώς και βιαίως εκτοπισθέντων ατόμων ή προσφύγων· λαμβάνοντας υπόψη ότι ακόμη και όταν υπάρχει πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια, η ποιότητα των υπηρεσιών είναι συχνά χαμηλή·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή, καθαρή, υψηλής ποιότητας ενέργεια είναι ακόμα πιο δύσκολη σε χώρες που πλήττονται από συγκρούσεις και φυσικές καταστροφές· λαμβάνοντας υπόψη ότι ακόμη και σε περιφέρειες που έχουν καλύτερη πρόσβαση στην ενέργεια όπως η Ασία και ο Ειρηνικός

¹³ Τμήμα Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων των Ηνωμένων Εθνών, «Έκθεση για τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης για το 2023: Ειδική έκδοση – Ιούλιος 2023», Νέα Υόρκη, ΗΠΑ, 2023.

¹⁴ Διεθνής Οργανισμός Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, «Basic Energy Access Lags Amid Renewable Opportunities New Report Shows» (Νέα έκθεση δείχνει ότι η πρόσβαση σε βασικές ενεργειακές υπηρεσίες έχει μείνει πίσω, παρά τις ευκαιρίες στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας), 6 Ιουνίου 2023.

ή η Λατινική Αμερική και η Καραϊβική, υπάρχουν μεγάλες ανισότητες μεταξύ χωρών και μεταξύ των πληθυσμών·

- Z. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενεργειακή κρίση, η οποία προκλήθηκε από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, εξακολουθεί να έχει να έχει σοβαρές επιπτώσεις, με τις υψηλές τιμές της ενέργειας να πλήττουν εντονότερα τους πιο ευάλωτους, ειδικά στις αναπτυσσόμενες οικονομίες·
- H. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόσβαση στην ενέργεια είναι ζωτικής σημασίας για τις ανθρωπιστικές και αναπτυξιακές οργανώσεις ώστε να παρέχουν ουσιαστική ανθρωπιστική βοήθεια, ιδίως ιατρική και επείγουσα περίθαλψη·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τις τρέχουσες προβλέψεις, το 2030, περίπου 660 εκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως δεν θα έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια και περίπου ένα δισεκατομμύριο δεν θα έχουν πρόσβαση σε καθαρή μαγειρική εάν δεν ληφθούν κατάλληλα μέτρα·
- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι η καλύτερη πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και καθαρή ενέργεια θα απελευθερώσει τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, θα προσελκύσει επιχειρήσεις και επιχειρηματικότητα και θα βελτιώσει την ανθρώπινη υγεία, την ευημερία και την ασφάλεια·
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενεργειακή φτώχεια, η οποία ορίζεται ως η έλλειψη βιώσιμων, καθαρών και ασφαλών πηγών ενέργειας, έχει, μεταξύ άλλων, έμφυλη διάσταση, καθώς οι γυναίκες και τα κορίτσια δαπανούν, κατά μέσο όρο, έως και 18 ώρες την εβδομάδα για τη συλλογή μαγειρικών καυσίμων¹⁵·
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται σε μεγάλο βαθμό ως εργατικό δυναμικό στον τομέα της ενέργειας, ιδίως σε διευθυντικούς ρόλους· λαμβάνοντας υπόψη ότι η συμμετοχή γυναικών ως ενεργών παραγόντων σε λύσεις ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, σύμφωνα με το GAP III της ΕΕ, θα βελτιώσει τη βιωσιμότητα και θα αυξήσει τα θετικά αποτελέσματα ως προς την ισότητα των φύλων·
- ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα μαγειρικά καύσιμα (στερεή βιομάζα, κηροζίνη και άνθρακας) ευθύνονται κατά κύριο λόγο για τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, την αποψίλωση των δασών και την κλιματική αλλαγή και συνιστούν απειλή για την υγεία των ανθρώπων· λαμβάνοντας υπόψη ότι 2,4 δισεκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως βασίζονται σε αυτά τα καύσιμα, με αποτέλεσμα περίπου 3,7 εκατομμύρια πρόωρους θανάτους ετησίως, με τις γυναίκες και τα παιδιά να πλήττονται περισσότερο· λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2019 μόνο στην Αφρική καταγράφηκαν 700 000 θάνατοι από την οικιακή ατμοσφαιρική ρύπανση·
- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η χρηματοδότηση της ΕΕ για καθαρά μαγειρικά καύσιμα είναι αμελητέα· λαμβάνοντας υπόψη ότι, ακόμη και όταν υπάρχουν στρατηγικές καθαρής μαγειρικής, η εφαρμογή είναι ανεπαρκής και η διαθέσιμη χρηματοδότηση είναι περιορισμένη, με αποτέλεσμα να είναι δύσκολο να επιτευχθούν ακόμη και περιορισμένα κέρδη, και ότι η υιοθέτηση και η βιώσιμη χρήση βελτιωμένων εστιών μαγειρέματος παραμένει χαμηλή· λαμβάνοντας υπόψη ότι λιγότερο από το 10 % των

¹⁵ Αναπτυξιακό πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών, «Ενέργεια και Ισότητα των Φύλων».

ατόμων που δεν έχουν πρόσβαση σε καθαρή μαγειρική ζουν σε χώρες που διαθέτουν αποτελεσματικές πολιτικές και επαρκή χρηματοδότηση για την επίτευξη καθολικής πρόσβασης έως το 2030·

- IE. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πανδημία COVID-19 και η αύξηση των τιμών της ενέργειας έχουν επιβραδύνει την πρόοδο όσον αφορά την επέκταση της πρόσβασης στην καθαρή μαγειρική· λαμβάνοντας υπόψη ότι στις αναπτυσσόμενες χώρες που βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στη βιομάζα για τη μαγειρική, η ΕΕ θα πρέπει να στηρίζει εναλλακτικές αντί της κατανάλωσης ξύλου, και να προωθήσει λύσεις όπως οι ηλιακοί φούρνοι·
- ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η έλλειψη πρόσβασης σε καθαρή μαγειρική αυξάνει τον χρόνο που οι γυναίκες και τα κορίτσια δαπανούν μαγειρεύοντας· λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτό ενισχύει την άνιση κατανομή της οικιακής εργασίας μεταξύ ανδρών και γυναικών· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις, η πρόσβαση σε καθαρή μαγειρική θα έδινε κατά μέσο όρο 1,5 επιπλέον ώρες ημερησίως στις γυναίκες και τα κορίτσια, τις οποίες θα μπορούσαν να αφιερώσουν στην αναψυχή και/ή την εκπαίδευση·
- ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αναπτυσσόμενες χώρες διαθέτουν αφθονία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, αλλά συχνά στερούνται ενός ευνοϊκού πολιτικού και κανονιστικού πλαισίου και των απαραίτητων βιομηχανικών και τεχνολογικών προϋποθέσεων για τη βιώσιμη ανάπτυξη και χρήση της ενέργειας· λαμβάνοντας υπόψη ότι αντιμετωπίζουν επίσης πολλαπλές προκλήσεις, όπως η κλιματική αλλαγή, η υπερχρέωση και η ταχεία δημογραφική ανάπτυξη, οι οποίες επηρεάζουν όλες τη ζήτηση και την κατανάλωση ενέργειας· λαμβάνοντας υπόψη ότι χώρες όπως η Ναμίμπια και η Ανγκόλα συμμετέχουν σε φιλόδοξα έργα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές· λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο στον τομέα της πρόσβασης στην ενέργεια, όπως για παράδειγμα η Σενεγάλη, η Ρουάντα και η Κένυα· λαμβάνοντας υπόψη ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη το διαφορετικό πλαίσιο κάθε χώρας προκειμένου να επιτευχθεί εξέλιξη όσον αφορά την πρόσβαση στην ενέργεια, με κατάλληλα επίπεδα πολιτικής βούλησης και στήριξης της ΕΕ·
- ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ έχει μακρά παράδοση στον τομέα της ενεργειακής συνεργασίας στην Αφρική· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ, από κοινού με τα κράτη μέλη της, παρείχε τη συντριπτική πλειονότητα της χρηματοδότησης της επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας για έργα του ΣΒΑ 7 στην Αφρική, ύψους 13,8 δισ. EUR μεταξύ 2014 και 2020· λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτό εξακολουθεί να μην επαρκεί και ότι πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις, το 53 % των εκταμιεύσεων έλαβαν τη μορφή δανείων, αλλά αυτό το πρόσθετο χρέος μειώνει την ικανότητα των εν λόγω χωρών να επενδύσουν στους ΣΒΑ, συμπεριλαμβανομένου του ΣΒΑ 7· λαμβάνοντας υπόψη ότι, το 2023, 21 χώρες χαμηλού εισοδήματος στην Αφρική είναι υπερχρεωμένες ή διατρέχουν κίνδυνο υπερχρέωσης·
- ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι χρηματοοικονομικές ροές για την ενέργεια παραμένουν συγκεντρωμένες σε μια μικρή ομάδα χωρών, με αποτέλεσμα οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες συχνά να μένουν πίσω· λαμβάνοντας υπόψη ότι, όσον αφορά τη γεωγραφική στόχευση, μόνο τρεις από τους δέκα μεγαλύτερους δικαιούχους είναι οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, γεγονός που δείχνει ότι οι πόροι για την επέκταση της πρόσβασης

στην ενέργεια και την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας δεν έχουν καταταχισθεί κατά σειρά προτεραιότητας·

- Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενεργειακή μετάβαση πάσχει από σοβαρή και παρατεταμένη υποχρηματοδότηση στις αναπτυσσόμενες περιφέρειες, ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες· λαμβάνοντας υπόψη ότι το Ινστιτούτο για τη Διακυβέρνηση των Φυσικών Πόρων ορίζει την «κατάρτα των πόρων» ως την αδυναμία πολλών πλούσιων σε πόρους χωρών να επωφεληθούν πλήρως από τον πλούτο των φυσικών τους πόρων και την αδυναμία των κυβερνήσεων των χωρών αυτών να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις ανάγκες της ευημερίας των πολιτών¹⁶· λαμβάνοντας υπόψη ότι η υπερβολική εξάρτηση από τις εξαγωγές ορυκτών καυσίμων ενέχει κίνδυνο χαμηλής οικονομικής διαφοροποίησης·
- ΚΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ θα πρέπει να αυξήσει τη χρηματοδότηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως στο νέο γεωπολιτικό πλαίσιο που δημιουργήθηκε από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, αντιμετωπίζοντας παράλληλα τη διαφθορά και τους αδύναμους θεσμούς, που επιδεινώνουν τα προβλήματα της υποχρηματοδότησης, ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες·
- ΚΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα περισσότερα έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ αποσκοπούν στην προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά το τμήμα της διανομής είναι το πιο αδύναμο, παρά το γεγονός ότι είναι απαραίτητο για την επίτευξη του ΣΒΑ 7· λαμβάνοντας υπόψη ότι πολλές αναπτυσσόμενες χώρες εξακολουθούν να βασίζονται στον άνθρακα ως κύρια πηγή ενέργειας για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας·
- ΚΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι χώρες που πλήττονται περισσότερο από τις αρνητικές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής φέρουν τη μικρότερη ευθύνη για τις εκπομπές· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Αφρική φιλοξενεί σχεδόν το 18 % του παγκόσμιου πληθυσμού, αλλά αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 6 % της παγκόσμιας χρήσης ενέργειας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Αφρική είναι υπεύθυνη μόνο για το 3 % των σχετικών με την ενέργεια εκπομπών CO₂ παγκοσμίως· λαμβάνοντας υπόψη ότι στις χώρες που συνιστούν τη G20 αναλογεί 80 % των παγκόσμιων εκπομπών·
- ΚΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η εταιρική σχέση ΕΕ-Αφρικής στον τομέα της ενέργειας ανανεώθηκε τον Φεβρουάριο του 2022 ώστε να λάβει υπόψη την Ατζέντα 2063 της Αφρικανικής Ένωσης και τις προτεραιότητες της ΕΕ σχετικά με την κλιματική αλλαγή, την ενεργειακή ασφάλεια, το σχέδιο REPowerEU και την πρωτοβουλία Global Gateway, στόχος των οποίων είναι η προώθηση της παραγωγής και διανομής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, μεταξύ άλλων για εξαγωγή στην Ευρώπη· λαμβάνοντας υπόψη ότι εξαγγέλθηκε δέσμη επενδύσεων ύψους περίπου 150 δισεκατομμυρίων EUR για τη στήριξη των κοινών φιλοδοξιών των ηπείρων, όπως ορίζονται στην Ατζέντα 2030 και στην Ατζέντα 2063 της Αφρικανικής Ένωσης, με στόχο, μεταξύ άλλων, τη διασφάλιση μιας οικονομικά αποδοτικής, σύγχρονης, αποτελεσματικής, αξιόπιστης, ορθής, δίκαιης και ισότιμης ενεργειακής μετάβασης·

¹⁶ Ινστιτούτο για τη Διακυβέρνηση των Φυσικών Πόρων, «The Resource Curse – The Political and Economic Challenges of Natural Resource Wealth» (Η κατάρτα των πόρων – Οι πολιτικές και οικονομικές προκλήσεις του πλούτου σε φυσικούς πόρους), NRGi Reader, Μάρτιος 2015.

- ΚΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η εταιρική σχέση της ΕΕ με τη Νότια Αφρική για μια δίκαιη ενεργειακή μετάβαση αποτελεί παράδειγμα της προθυμίας της ΕΕ να αναδειχθεί σε παγκόσμια ηγέτιδα στη δίκαιη ενεργειακή μετάβαση, ενισχύοντας έτσι την εξωτερική διάσταση της ενωσιακής στρατηγικής για την ενέργεια και το κλίμα και προωθώντας τη φιλοδοξία της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας παγκοσμίως·
- ΚΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενεργειακή αυτονομία των αναπτυσσόμενων μικρών νησιωτικών κρατών, βασιζόμενη στις μεγάλες δυνατότητές τους για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, θα πρέπει να παραμείνει σαφής στόχος·
- ΚΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το «υδρογόνο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών» ενδέχεται να περιλαμβάνει υδρογόνο που παράγεται με τη χρήση πυρηνικής ενέργειας και φυσικού αερίου, συνεπώς οι εκπομπές του δεν είναι απαραίτητα μηδενικές· λαμβάνοντας υπόψη ότι το πράσινο υδρογόνο από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι το μόνο είδος υδρογόνου που μπορεί πραγματικά να συμβάλει στην κλιματική ουδετερότητα μακροπρόθεσμα·
- ΚΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το REPowerEU ορίζει στόχο εισαγωγής 10 εκατομμυρίων τόνων πράσινου υδρογόνου ετησίως έως το 2030· λαμβάνοντας υπόψη ότι, για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή, μεταξύ άλλων πρωτοβουλιών, υπέγραψε μνημόνια συμφωνίας για στρατηγικές εταιρικές σχέσεις που αφορούν το ανανεώσιμο υδρογόνο με τη Ναμίμπια και την Αίγυπτο τον Νοέμβριο του 2022·
- ΚΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το Global Hydrogen Review 2023 του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας¹⁷, 99 % του υδρογόνου που παράγεται παγκοσμίως προέρχεται από ορυκτά καύσιμα·
- Λ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το πράσινο υδρογόνο έχει τη δυνατότητα να επιταχύνει την πορεία προς την απαρθρακοποίηση της βιομηχανικής παραγωγής στις χώρες εταίρους, εφόσον δεν επιβραδύνει την τοπική ενεργειακή μετάβαση και αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης στρατηγικής για τη μείωση της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας σε ανεπτυγμένες χώρες, προκειμένου να τηρηθούν τα πλανητικά όρια· λαμβάνοντας υπόψη, ωστόσο, ότι συγχρόνως πρέπει να ληφθεί δεόντως υπόψη το γεγονός ότι οι απαραίτητες υποδομές για το πράσινο υδρογόνο είναι υψηλής έντασης κεφαλαίου και τεχνολογίας, ότι η μεταφορά και αποθήκευση υδρογόνου σε μεγάλες αποστάσεις είναι ενεργοβόρες και δαπανηρές, και ότι η μεγάλης κλίμακας παραγωγή πράσινου υδρογόνου απαιτεί τεράστιες ποσότητες γης και νερού·
- ΛΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι κλιματικοί στόχοι για το 2030 και το 2050 δεν θα επιτευχθούν χωρίς την απαλλαγή σημαντικών τομέων από τις ανθρακούχες εκπομπές, οι οποίοι όμως αντιμετωπίζουν δυσκολίες μείωσης των εκπομπών· λαμβάνοντας υπόψη ότι η εισαγωγή πράσινου υδρογόνου από τρίτες χώρες αποτελεί σημαντικό μέρος των νέων στρατηγικών εταιρικών σχέσεων της ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι σύμφωνα με το Global Hydrogen Review 2023 του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας, οι προκλήσεις που συνδέονται με το κόστος απειλούν τη μακροπρόθεσμη αποδοτικότητα από την εφαρμογή της παραγωγής υδρογόνου· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ανάπτυξη της παραγωγής υδρογόνου θα μπορούσε να ενέχει τον κίνδυνο παράτασης της χρήσης των

¹⁷ Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας, «Global Hydrogen Review 2023», 2023, και Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας, «Hydrogen», 2023.

ορυκτών καυσίμων και των εξορυκτικών πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της ενδεχόμενης παράνομης χρήσης της γης, του νερού και της ενέργειας σε αναπτυσσόμενες χώρες παραγωγούς·

- ΛΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι κρίσιμες πρώτες ύλες διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διασφάλιση της προσβασιμότητας και οικονομικής προσιτότητας των τεχνολογιών καθαρής μορφής ενέργειας για όλους, ενώ η ΕΕ έχει ξεκινήσει τη διαδικασία θέσπισης συνεπούς πλαισίου για τη διασφάλιση της συνεχούς, ασφαλούς και υπεύθυνης προμήθειάς τους, προασπίζοντας ταυτοχρόνως τα ανθρώπινα δικαιώματα και υποστηρίζοντας την τοπική ανάπτυξη·
- ΛΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αποκεντρωμένες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μικροδικτύων και εκτός δικτύου προσφέρουν καλές λύσεις για τις απομακρυσμένες κοινότητες, ιδίως όσον αφορά τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την εκπαίδευση και την υγεία, αλλά πρέπει να συνοδεύονται από δημόσια στήριξη για τη δημιουργία ενός βιώσιμου και υπεύθυνου επιχειρηματικού μοντέλου·
- ΛΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η επέκταση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που βασίζονται στην ηλιακή και αιολική ενέργεια, η παραγωγή ανανεώσιμου υδρογόνου και η κατασκευή υδροηλεκτρικών φραγμάτων εγείρουν επίσης προκλήσεις, καθώς απαιτούν μεγάλες εκτάσεις γης, επηρεάζοντας έτσι ενδεχομένως την υφιστάμενη χρήση γης και τις τοπικές ανάγκες, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση στο νερό, και μπορεί να προκαλέσουν μετατόπιση τοπικών και ιθαγενών κοινοτήτων, καθώς και να προκαλέσουν βλάβη στα οικοσυστήματα και στους φυσικούς οικοτόπους· λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη απογραφής των χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών που μπορούν να αξιοποιηθούν για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, τηρουμένου ταυτοχρόνως του σεβασμού της βιοποικιλότητας, της τοπικής οικονομίας και της συναίνεσης των αυτόχθονων πληθυσμών·
- ΛΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η μετάβαση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας προβλέπεται να δημιουργήσει περισσότερες θέσεις εργασίας στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν οικονομικές ευκαιρίες, οι οποίες με τη σειρά τους έχουν την ικανότητα να συνδράμουν στην επίτευξη του δικαιώματος σε καλό βιοτικό επίπεδο και αξιοπρεπή εργασία· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Αφρική έχει ένα πολλά υποσχόμενο μέλλον στα συστήματα ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, καθώς διαθέτει το 60 % των καλύτερων πηγών ηλιακής ενέργειας στον κόσμο, αλλά μόνο 1 % εγκατεστημένης ικανότητας ηλιακής ενέργειας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Λατινική Αμερική είναι μία από τις πρωτοπόρες περιφέρειες στον κόσμο όσον αφορά τη χρήση και την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές·
- ΛΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας, η παγκόσμια ικανότητα υδροηλεκτρικής ενέργειας προβλέπεται να αυξηθεί έως 17 % μεταξύ 2021 και 2030· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι περισσότερες αναξιοποίητες δυνατότητες υδροηλεκτρικής ενέργειας βρίσκονται στις αναπτυσσόμενες οικονομίες σε Αφρική, Ασία και Λατινική Αμερική· λαμβάνοντας, ωστόσο, υπόψη ότι τα μεγάλης κλίμακας έργα υδροηλεκτρικής ενέργειας σχετίζονται με αρνητικό κοινωνικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο, που ξεκινά από τη μετατόπιση ευάλωτων πληθυσμών και φθάνει έως την καταστροφή μοναδικής βιοποικιλότητας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η υδροηλεκτρική

ενέργεια εγείρει νέες προκλήσεις στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής, πράγμα που σημαίνει ότι θα αυξηθεί κατά πολύ η συχνότητα των πλημμυρών και των ξηρασιών στα ποτάμια όπου λειτουργούν έργα υδροηλεκτρικής ενέργειας, αυξάνοντας έτσι τους κινδύνους τόσο για την ασφάλεια των έργων όσο και για την ικανότητά τους να παράγουν ηλεκτρική ενέργεια·

- ΛΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ και οι χώρες εταίροι έχουν κοινή αλλά διαφοροποιημένη ευθύνη για την επίτευξη βιώσιμης ενεργειακής μετάβασης· λαμβάνοντας υπόψη ότι η στήριξη της ΕΕ σε έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας πρέπει να ανταποκρίνεται πρωτίστως στις ανάγκες του τοπικού πληθυσμού πριν από τη στήριξη των εξαγωγών·
- ΛΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η εκδηλωθείσα επιθυμία ορισμένων αναπτυσσόμενων χωρών να εκμεταλλευτούν τους πόρους υδρογονάνθρακα που διαθέτουν θα πρέπει, και αυτή, να αναλυθεί υπό το φως της προώθησης εκ μέρους της ΕΕ της παγκόσμιας δέσμευσης, στο πλαίσιο της COP28, για σταδιακή κατάργηση των ορυκτών καυσίμων· λαμβάνοντας υπόψη ότι η χρήση φυσικών πόρων για την παραγωγή ενέργειας έχει μεν τη δυνατότητα να δημιουργήσει οικονομικές ευκαιρίες, πλην όμως δίνοντας προτεραιότητα στην εξαγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, οι αναπτυσσόμενες χώρες θα μπορούσαν δυνητικά να θέσουν σε κίνδυνο την εγχώρια ενεργειακή μετάβασή τους και να αυξήσουν το μερίδιο της κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων στο δικό τους μείγμα ηλεκτρικής ενέργειας·
- ΛΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το Ινστιτούτο Παγκόσμιων Πόρων, 25 % του παγκόσμιου πληθυσμού έρχεται αντιμέτωπο κάθε χρόνο με την εξαιρετικά υψηλή καταπόνηση των υδάτινων πόρων· λαμβάνοντας υπόψη ότι το νερό είναι κεντρικής σημασίας για τις καλλιέργειες και την εκτροφή ζώων, την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, τη διατήρηση της υγείας των ανθρώπων, την προώθηση ισότιμων κοινωνιών και την επίτευξη των παγκόσμιων κλιματικών στόχων·
- Μ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα αγροδιατροφικά συστήματα καταναλώνουν περίπου 30 % της παγκόσμιας ενέργειας και ότι το ένα τρίτο των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου του τομέα προέρχονται από τη χρήση ενέργειας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενεργειακή μετάβαση και ο μετασχηματισμός των αγροδιατροφικών συστημάτων συνδέονται·

Προώθηση της καθολικής πρόσβασης σε καθαρή ενέργεια

1. υπενθυμίζει ότι η πρόσβαση στην παγκόσμια, οικονομικά προσιτή και βιώσιμη ενέργεια αποτελεί βασικό ανθρώπινο δικαίωμα και προϋπόθεση για την επίτευξη των ΣΒΑ και την πραγματοποίηση του στόχου να μη μείνει κανείς στο περιθώριο· αναγνωρίζει, για τον σκοπό αυτό, τον ρόλο της δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης· τονίζει ότι ένα μέλλον μηδενικού ισοζυγίου άνθρακα και η ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας πρέπει να συμβαδίζουν με την οικονομική διαφοροποίηση, την πράσινη εκβιομηχάνιση, την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές, τη μείωση της φτώχειας και μια προσέγγιση με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα·
2. τονίζει ότι η διασφάλιση σταθερού ενεργειακού εφοδιασμού δεν αποτελεί μόνο οικονομικό και λογιστικό, αλλά και γεωπολιτικό ζήτημα· υπενθυμίζει ότι ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας είχε βαρύ αντίκτυπο στις παγκόσμιες αγορές

ενέργειας, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, και ότι εξακολουθεί να απαιτείται συντονισμένη δράση για τη διασφάλιση σταθερού ενεργειακού εφοδιασμού και προσιτών τιμών·

3. καλεί την ΕΕ να προωθήσει την πρόσβαση σε ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές στις αναπτυσσόμενες χώρες μέσω πολιτικής, ρυθμιστικής και διοικητικής στήριξης, μεταξύ άλλων μέσω της οικοδόμησης ικανοτήτων και της μεταφοράς τεχνολογίας· ενθαρρύνει τις εταιρικές σχέσεις που κινούνται μακριά από την εκμετάλλευση ορυκτών πόρων και εστιάζουν στη χρήση καθαρών μορφών ενέργειας· τονίζει την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι οι πράσινες επενδύσεις συμβάλλουν στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη και την ευρύτερη συμμετοχή των αναπτυσσόμενων χωρών στο νέο γεωπολιτικό τοπίο ενέργειας μηδενικών καθαρών εκπομπών·
4. τονίζει την ανάγκη να αναπτυχθούν λύσεις που θα συνδράμουν στην ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε αναπτυσσόμενες χώρες, συμπεριλαμβανομένης της θαλάσσιας και ποτάμιας ενέργειας, με παράλληλη προστασία της βιοποικιλότητας· υπογραμμίζει τις σημαντικές δυνατότητες που έχει η εγκατάσταση ικανοτήτων παραγωγής θαλάσσιων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις αναπτυσσόμενες χώρες· επιμένει στην αναγκαιότητα ολιστικής διαχείρισης των θαλάσσιων χώρων, στην οποία συμμετέχει το σύνολο των σχετικών παραγόντων και η οποία σέβεται τη συναίνεση των τοπικών κοινοτήτων·
5. παροτρύνει θερμά τις αναπτυσσόμενες χώρες να δεσμευτούν υπέρ της ενεργειακής δικαιοσύνης μέσω των ρυθμιστικών πλαισίων τους, τα οποία θα πρέπει να διασφαλίζουν την τοπική αποδοχή, τη συμμετοχή της κοινότητας, την προστασία των έγγειων δικαιωμάτων και τη συμμόρφωση με διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με σκοπό της διασφάλιση της πρόσβασης σε προσιτή ενέργεια για όλους· υπογραμμίζει ότι είναι απαραίτητος όρος για τη σύναψη ενεργειακών εταιρικών σχέσεων η έγκριση ρυθμιστικών πλαισίων και ότι είναι αναγκαία η παροχή τεχνικής βοήθειας για την ενεργοποίησή τους·
6. επισημαίνει ότι η ενεργειακή ασφάλεια προϋποθέτει μια προσέγγιση με βάση το φύλο· τονίζει ότι η ενεργειακή φτώχεια πλήττει δυσανάλογα τις γυναίκες και τα κορίτσια· τονίζει την καθημερινή τους συμμετοχή στη συλλογή καυσόξυλων και ξυλάνθρακα μακριά από τα σπίτια τους· ζητεί τη συμπερίληψη των γυναικών ως ενεργών παραγόντων στη διαδικασία ενεργειακής μετάβασης, μεταξύ άλλων στις προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές·
7. καλεί την ΕΕ να εντείνει την τεχνική της στήριξη για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στην ενεργειακή μετάβαση, μεταξύ άλλων δίνοντας προτεραιότητα σε ενεργειακά έργα που, αφενός, λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου και στα οποία συμμετέχουν ενεργειακοί οργανισμοί και επιχειρήσεις με επικεφαλής γυναίκες και, αφετέρου, διασφαλίζουν την ανάληψη ευθύνης σε τοπικό επίπεδο, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και στις χώρες μεσαίου εισοδήματος που πλήττονται από σημαντικές ενδοκρατικές ανισότητες όσον αφορά την πρόσβαση στην ενέργεια και την καθαρή μαγειρική· τονίζει τη σημασία συλλογής κατηγοριοποιημένων ανά φύλο δεδομένων σχετικά με την πρόσβαση στην ενέργεια, για την καθοδήγηση της εξωτερικής δράσης της ΕΕ όσον αφορά την ενέργεια· επισημαίνει ότι η ενεργειακή φτώχεια πλήττει επίσης τις μειονότητες και τις περιθωριοποιημένες κοινότητες·

8. εκφράζει την ανησυχία του για τις επιπτώσεις στην υγεία και το περιβάλλον των εκπομπών από καυσόξυλα που χρησιμοποιούνται σε νοικοκυριά, όπως οι αναπνευστικές και καρδιαγγειακές παθήσεις και ο καρκίνος, η υποβάθμιση των δασών, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και η απώλεια βιοποικιλότητας· εφιστά την προσοχή στον κίνδυνο που συνδέεται με την αυξανόμενη χρήση μη καθαρών μαγειρικών καυσίμων για την εξυπηρέτηση των ενεργειακών αναγκών του αυξανόμενου πληθυσμού, ιδίως στην υποσαχάρια Αφρική·
9. τονίζει ότι σε πολλές περιοχές, άτομα που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας δεν έχουν πλέον πρόσβαση σε καυσόξυλα και ότι συνεπώς θερμαίνονται και μαγειρεύουν με άλλα υλικά τα οποία βρίσκουν στο σπίτι ή πλησίον αυτού, όπως ελαστικά αυτοκινήτου, και άλλες βλαβερές για την υγεία ουσίες· τονίζει ότι, στο πλαίσιο αυτό, οι γυναίκες και τα κορίτσια πλήττονται δυσανάλογα από τη ρύπανση του αέρα στα νοικοκυριά·
10. τονίζει ότι ο τρέχων ρυθμός διεύρυνσης της πρόσβασης σε καθαρά μαγειρικά καύσιμα σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες δεν είναι αρκετά ταχύς ώστε να επιτευχθούν οι σχετικοί στόχοι στο πλαίσιο του ΣΒΑ 7 έως το 2030· αναγνωρίζει τις πολύπλευρες προκλήσεις που σχετίζονται με την υιοθέτηση καθαρής μαγειρικής και κατάλληλων μαγειρικών συσκευών που συνάδουν με τα πρότυπα του ΠΟΥ· ζητεί να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τους κινδύνους για την υγεία που σχετίζονται με τη ρύπανση του αέρα στα νοικοκυριά από παραδοσιακές πρακτικές μαγειρικής και την αύξηση της επίγνωσης σχετικά με τα οφέλη των εναλλακτικών· παροτρύνει την ΕΕ να στηρίξει οικονομικά την εθνική δράση σε χώρες εταίρους, να ταχθεί υπέρ της και να την ενθαρρύνει·
11. καλεί επίσης την ΕΕ να ενσωματώσει την πρόσβαση σε καθαρή μαγειρική ως προτεραιότητα στις ενεργειακές της εταιρικές σχέσεις και στα πολυετή ενδεικτικά προγράμματά της με τις αναπτυσσόμενες χώρες και στον προγραμματισμό της συνεργασίας σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο· τονίζει τη σημασία της επιτόπιας διαβούλευσης με την κοινωνία των πολιτών, ιδίως με οργανώσεις με επικεφαλής γυναίκες, με στόχο την επίτευξη της ισότητας των φύλων και την προώθηση πιο ισότιμης κατανομής της οικιακής εργασίας και της εργασίας παροχής φροντίδας μεταξύ ανδρών και γυναικών σύμφωνα με την έννοια της κοινωνίας πρόνοιας· επισημαίνει τις ευκαιρίες που προσφέρουν οι πρωτοβουλίες της Global Gateway, όπως οι πρωτοβουλίες «Modern Cooking Facility for Africa» (Μηχανισμός σύγχρονης μαγειρικής για την Αφρική) και «Strengthening the Entrepreneurial Environment for Clean Cooking» (Ενίσχυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος για καθαρή μαγειρική)·
12. καλεί, επιπλέον, την ΕΕ να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην υποδομή και τα δίκτυα κοινής ωφέλειας, μεταξύ άλλων με την κατασκευή και την εξασφάλιση πρόσβασης σε συστήματα αποχέτευσης, και να μεριμνήσει για την πρόσβαση των νοικοκυριών και των κοινοτήτων σε πηγάδια και σε συστήματα καθαρισμού υδάτων·
13. εκφράζει τη λύπη του για τον καταστροφικό αντίκτυπο της έλλειψης πρόσβασης σε ηλεκτρική ενέργεια στις βασικές ανάγκες των πληθυσμών· ζητεί από την Ένωση και τα κράτη μέλη της να καταστήσουν την ηλεκτροδότηση προτεραιότητα της συνεργασίας τους και των εταιρικών τους σχέσεων με τις αναπτυσσόμενες χώρες· τονίζει,

ειδικότερα, την ανάγκη επενδύσεων στην ικανότητα παραγωγής, ιδίως στην υποσαχάρια Αφρική, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της καθολικής πρόσβασης στην ενέργεια·

14. επισημαίνει τις ευκαιρίες πρόσβασης σε εναλλακτικές μορφές ενέργειας, όπως οι ανεκμετάλλευτοι πόροι γεωθερμικής ενέργειας· τονίζει ότι η στήριξη μέσω του οικονομικά προσιτού κόστους ενέργειας είναι ζωτικής σημασίας για τη διεύρυνση της πρόσβασης στην ηλεκτρική ενέργεια, ειδικά στην Αφρική, όπου το 30 % του πληθυσμού δεν έχει την οικονομική δυνατότητα ούτε για το βασικό πακέτο υπηρεσιών ηλεκτρικής ενέργειας·
15. εκφράζει την ανησυχία του για τις αυξανόμενες ενεργειακές ανάγκες των προσφύγων και των εσωτερικά εκτοπισμένων που ζουν σε καταυλισμούς· εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι σε απομονωμένες περιοχές και ανθρωπιστικά περιβάλλοντα, η ενεργειακή ανασφάλεια αποτρέπει την πλήρη λειτουργία των τοπικών κλινικών και σχολείων·
16. τονίζει την ανάγκη να αυξηθεί η γραμμή του προϋπολογισμού για την ανθρωπιστική βοήθεια στο πλαίσιο της αναθεώρησης του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου προκειμένου να καλυφθούν οι ανθρωπιστικές ανάγκες, ιδίως με την ενίσχυση της χρηματοδοτικής βοήθειας για τη διασφάλιση της παροχής ενέργειας σε καταυλισμούς, μεταξύ άλλων μέσω πράσινων έργων εκτός δικτύου, μικρών δικτύων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι επιτόπιες ανθρωπιστικές οργανώσεις μπορούν να παρέχουν βασική ανθρωπιστική βοήθεια, ιδίως ιατρική και επείγουσα περίθαλψη·

Υποστήριξη της ενεργειακής μετάβασης σύμφωνα με την αρχή της συνοχής της αναπτυξιακής πολιτικής

17. παροτρύνει την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να διασφαλίσουν τη συνοχή της πολιτικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε ολόκληρη την εξωτερική ενεργειακή ατζέντα της ΕΕ, η οποία θα πρέπει να προσαρμοστεί στις τοπικές ιδιαιτερότητες και ανάγκες·
18. επαναλαμβάνει τη δέσμευσή του για ενεργειακή δικαιοσύνη· καλεί την ΕΕ να στηρίξει τις αναπτυσσόμενες χώρες στην εφαρμογή καθεστώτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που βασίζονται στα δικαιώματα και που συμβάλλουν αποτελεσματικά στη βιώσιμη ανάπτυξή τους· πιστεύει ότι η αρχή της ελεύθερης, εκ των προτέρων και εν επιγνώσει συναίνεσης για τις πληγείσες κοινότητες αποτελεί προϋπόθεση για μια επιτυχή πράσινη και δίκαιη ενεργειακή μετάβαση· τονίζει τη σημασία της προώθησης της ενεργειακής απόδοσης και των τοπικών δεξιοτήτων, καθώς και της ενθάρρυνσης της τεχνολογικής καινοτομίας, της μεταφοράς τεχνολογίας και της τεχνικής συνεργασίας σε τέτοια έργα ενεργειακής μετάβασης·
19. τονίζει την ανάγκη να στηρίξει η ΕΕ τις αναπτυσσόμενες χώρες, όπου απαιτείται, για τη θέσπιση ή την ενίσχυση ρυθμιστικών πλαισίων που θα διασφαλίζουν τη διανομή ενέργειας και την καθολική εξυπηρέτηση σε ολόκληρη της επικράτειά τους, καθώς και την ικανότητα χρηστής διακυβέρνησης και τη διαφάνεια σε όλα τα έργα ενεργειακής μετάβασης· καλεί την ΕΕ να ενισχύσει την τεχνική βοήθεια για τη μεταρρύθμιση των συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας· καλεί, επιπλέον, την Επιτροπή να υποβάλει έκθεση

σχετικά με την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στη βελτίωση της πρόσβασης στην ενέργεια και στη ρύθμιση του ενεργειακού τομέα μέσω ειδικών έργων και επενδύσεων της ΕΕ σε αναπτυσσόμενες χώρες εταίρους·

20. επισημαίνει τους δυνητικούς κινδύνους συγκρούσεων για τη χρήση γης και τη χρήση νερού, ιδίως λόγω της αναγκαστικής επανεγκατάστασης και απαλλοτρίωσης για μεγάλης κλίμακας εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας· παροτρύνει την ΕΕ, μέσω των εταιρικών της σχέσεων, να στηρίζει τις κυβερνήσεις των αναπτυσσόμενων χωρών:
- α) να προβούν σε ανεξάρτητη και αμερόληπτη χαρτογράφηση της παραδοσιακής χρήσης γης και νερού, μεταξύ άλλων για την προσωρινή βόσκηση, την αυτόχθονη πολιτιστική κληρονομιά και τα συστήματα βιοποικιλότητας υψηλής αξίας, πριν από την ανάπτυξη έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, με σκοπό να ενθαρρύνουν τον βιώσιμο σχεδιασμό χρήσης της γης και να αξιολογήσουν τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις·
 - β) να ζητούν την ελεύθερη, εκ των προτέρων και εν επιγνώσει συναίνεση των τοπικών κοινοτήτων, διασφαλίζοντας παράλληλα το δικαίωμά τους να λένε όχι, καθώς και τα δικαιώματά τους στη δικαιοσύνη, σε επανόρθωση και αποζημίωση ή σε αμοιβή·
 - γ) να καθορίζουν περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια και υπεύθυνες επιχειρηματικές πρακτικές σύμφωνα με διεθνή ρυθμιστικά πλαίσια και να διασφαλίζουν τη συμμόρφωσή τους μέσω μηχανισμών εποπτείας και καταγγελιών·
 - δ) να διασφαλίζουν την προστασία των ακτιβιστών για το κλίμα·
 - ε) να διευκολύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ αναπτυσσόμενων χωρών και περιφερειών, που έχουν επιτυχώς διαχειριστεί συγκρούσεις για τη χρήση της γης που σχετίζονται με ενεργειακά έργα·
21. σημειώνει ότι για ορισμένα μεγάλης κλίμακας έργα πράσινης ενέργειας (όπως αιολικής και ηλιακής ενέργειας), όπως αυτά που υλοποιούνται σε ξηρές ζώνες, για παράδειγμα, είναι απαραίτητη η επαρκής διαβούλευση με τους παραδοσιακούς χρήστες της γης (όπως οι κτηνοτρόφοι)· υπενθυμίζει ότι τα δικαιώματα των παραδοσιακών κοινοτήτων έχουν μάλλον αδύναμο νομικό καθεστώς και συχνά δεν εφαρμόζονται, γεγονός που μπορεί δυνητικά να αυξήσει τον κίνδυνο αρπαγής γαιών· καλεί, στο πλαίσιο αυτό, την ΕΕ και τις χώρες εταίρους της να αναγνωρίσουν και να προστατεύσουν τα δικαιώματα των αυτόχθονων πληθυσμών στην εθιμική ιδιοκτησία και τον έλεγχο των γαιών τους και των φυσικών τους πόρων, όπως ορίζεται στη Διακήρυξη του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Αυτόχθονων Πληθυσμών και στη Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας αριθ. 169, και να συμμορφωθούν με την αρχή της ελεύθερης, εκ των προτέρων και κατόπιν ενημέρωσης συναίνεσης·
22. συνιστά στα κράτη μέλη της ΕΕ, τα οποία δεν το έχουν πράξει, να επικυρώσουν τη Σύμβαση 169 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για τους αυτόχθονες και νομαδικούς πληθυσμούς·

23. αναγνωρίζει τον αντίκτυπο που μπορούν να έχουν στις γεωργικές κοινότητες οι πρακτικές μετατροπής ενέργειας υψηλής έντασης νερού, όπως οι υδροηλεκτρικοί σταθμοί και η παραγωγή υδρογόνου· επισημαίνει τις δυσμενείς επιπτώσεις των φραγμάτων υδροηλεκτρικής ενέργειας στα ποτάμια και τη βιοποικιλότητα, ιδίως στις εκβολές ποταμών, όπως περιγράφονται, μεταξύ άλλων, στην έκθεση της Παγκόσμιας Επιτροπής για τα Φράγματα της 16ης Νοεμβρίου 2000· τονίζει, ωστόσο, τις δυνατότητες ανάπτυξης οσμωτικής ενέργειας, ιδίως στις εκβολές ποταμών και στα δέλτα, για την παροχή λύσεων για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές·
24. υπενθυμίζει ότι μεγάλα έργα υδροηλεκτρικής ενέργειας στις αναπτυσσόμενες χώρες αντιμετωπίζουν συχνά ευρύ φάσμα προκλήσεων, συμπεριλαμβανομένων του απαγορευτικού αρχικού κόστους, σημαντικών υπερβάσεων του κόστους και καθυστερήσεων, δυσκολιών στην προσέλκυση χρηματοδότησης, κοινωνικών και περιβαλλοντικών αποτυπωμάτων, της ευπάθειας στην κλιματική αλλαγή, καθώς και ορισμένων πενιχρών επιδόσεων όσον αφορά την υποσχεθείσα παροχή ενέργειας· τονίζει τη σημασία προώθησης βιώσιμων έργων υδροηλεκτρικής ενέργειας μέσω της διενέργειας ολοκληρωμένων εκτιμήσεων των περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων και της διασφάλισης ουσιαστικής συμμετοχής της κοινότητας· είναι της άποψης ότι, όπου είναι δυνατόν, θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε άλλα μικρής κλίμακας και διαφορετικά είδη έργων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές·
25. τονίζει ότι, σύμφωνα με τις συστάσεις της έκθεσης της Παγκόσμιας Επιτροπής για τα Φράγματα της 16ης Νοεμβρίου 2000, κάθε σχεδιασμός φραγμάτων θα πρέπει να αξιολογείται σύμφωνα με πέντε αξίες: αμεροληψία, αποτελεσματικότητα, συμμετοχική λήψη αποφάσεων, βιωσιμότητα και λογοδοσία· τονίζει, γενικότερα, ότι η διαδικασία λήψης αποφάσεων όσον αφορά τα φράγματα θα πρέπει να λαμβάνει πλήρως υπόψη την έννοια των δικαιωμάτων του ανθρώπου, όπως κατοχυρώθηκαν στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του 1948 και στις σχετικές συμφωνίες που εγκρίθηκαν μετέπειτα, για την επίλυση περίπλοκων ζητημάτων γύρω από το νερό, τα φράγματα και την ανάπτυξη· υπογραμμίζει ότι η ΕΕ θα πρέπει να συνεργαστεί, στο πλαίσιο των εταιρικών της σχέσεων, με τις αναπτυσσόμενες χώρες, ώστε να διασφαλιστεί η επαρκής αποζημίωση των κοινοτήτων που επηρεάζονται από έργα φραγμάτων και να τους παρέχονται κατάλληλα μέτρα αποκατάστασης του βιοτικού τους επιπέδου·
26. ανησυχεί για την ευαλωτότητα των εγκαταστάσεων ενάντια σε ακραία καιρικά φαινόμενα, όπως κατέδειξαν οι πρόσφατες πλημμύρες στη Λιβύη, οι οποίες παρέσυραν ολόκληρες γειτονίες και κατέστρεψαν υποδομές ζωτικής σημασίας· επιμένει στους σημαντικούς στόχους του ΣΒΑ 9, με τον οποίο επιδιώκεται η οικοδόμηση ανθεκτικών υποδομών, η προώθηση της βιώσιμης εκβιομηχάνισης και της καινοτομίας·
27. σημειώνει με ανησυχία ότι η Αφρική φιλοξενεί αυξανόμενο αριθμό έργων ορυκτών καυσίμων, γεγονός που μπορεί να την εμποδίσει από το να κάνει εγκαίρως το άλμα προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας· σημειώνει, επιπλέον, ότι αν και η Αφρική αντιπροσωπεύει το 18 % του παγκόσμιου πληθυσμού, αντιπροσωπεύει μόλις το 6 % της παγκόσμιας κατανάλωσης ενέργειας· υπενθυμίζει ότι μεγάλο μέρος της τρέχουσας παραγωγής πετρελαίου, φυσικού αερίου και άνθρακα στην Αφρική προορίζεται για εξαγωγές, την ίδια στιγμή που η ήπειρος εξακολουθεί να πλήττεται από ενεργειακή φτώχεια· επιμένει ότι είναι αναγκαίο να δοθεί προτεραιότητα στις επενδύσεις σε

βιώσιμες υποδομές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην Αφρική, ιδίως σε αγροτικές και περιθωριοποιημένες κοινότητες, μέσω της θέσπισης αποκεντρωμένων ενεργειακών συστημάτων και δικτύων μικρής κλίμακας·

28. καλεί την ΕΕ να ενθαρρύνει την ανάπτυξη ενεργειακών συστημάτων που δεν περιλαμβάνουν την επέκταση υφιστάμενων ή νέων έργων ορυκτών καυσίμων ούτε βασίζονται σε αυτή, σύμφωνα με τις συστάσεις του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας· τονίζει τη σημασία των αμοιβαία επωφελών εταιρικών σχέσεων που ωφελούν επίσης τις χώρες εξαγωγής και τους πληθυσμούς τους όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας·
29. καταγγέλλει τα διπλά μέτρα και σταθμά των ιδιωτικών και δημόσιων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στις ανεπτυγμένες χώρες, τα οποία ενώ αναλαμβάνουν ολοένα και περισσότερες δεσμεύσεις για την επίτευξη ουδέτερου ισοζυγίου διοξειδίου του άνθρακα έως το 2050, χρηματοδοτούν παράλληλα την ανάπτυξη και την επέκταση των ορυκτών καυσίμων· υπογραμμίζει ότι οι εκκλήσεις στις χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος να μειώσουν την εξάρτησή τους από τον άνθρακα δεν θα είναι αποτελεσματικές όσο οι ανεπτυγμένες χώρες εξακολουθούν να στηρίζονται σημαντικά στα ορυκτά τους καύσιμα·
30. υπενθυμίζει ότι οι εναλλακτικές που βασίζονται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μπορούν να παρέχουν ολοένα και περισσότερο μια φθηνότερη, πιο προσβάσιμη, συμπεριληπτική και αξιόπιστη πηγή ενέργειας· τονίζει τον ρόλο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην αύξηση της προσαρμογής και της αποδοτικότητας των αγροδιατροφικών συστημάτων· καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να δώσουν προτεραιότητα στη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στα αγροδιατροφικά συστήματα στις συμφωνίες εταιρικών τους σχέσεων με τρίτες χώρες·
31. προτείνει την πραγματοποίηση κοινής άσκησης σχεδιασμού της ενεργειακής μετάβασης στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης μεταξύ της ΕΕ και της Αφρικανικής Ένωσης, με τη στήριξη της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ίσης Εκπροσώπησης Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού-ΕΕ και των αφρικανικών κοινωνιών των πολιτών, καθώς και με σεβασμό στην κυριαρχία των αφρικανικών εθνών· προτείνει την κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών για την ισότιμη διανομή των επενδύσεων, των εσόδων, των τεχνολογιών και των ικανοτήτων·
32. καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να συμπεριλάβουν προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης για τον τοπικό πληθυσμό στις εταιρικές τους σχέσεις με τρίτες χώρες στον τομέα της ενέργειας, ώστε να υποστηριχθεί η ενεργειακή μετάβαση επιτόπου και να δημιουργηθούν ευκαιρίες απασχόλησης για τις τοπικές κοινότητες· καλεί επίσης την ΕΕ να ενισχύσει την επιστημονική συνεργασία με τις αναπτυσσόμενες χώρες όσον αφορά την πρόσβαση στην έρευνα και τις τεχνολογίες των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας· πιστεύει ότι το μοντέλο παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα πρέπει να αλλάξει προκειμένου να απομακρυνθεί από μια αμιγώς εξορυκτική προοπτική·
33. υπενθυμίζει ότι η διακήρυξη της Γλασκόβης του 2021 σχετικά με τη διεθνή δημόσια στήριξη για τη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας δεσμεύει τους υπογράφοντες να σταματήσουν τη νέα άμεση δημόσια στήριξη για τον ενεργειακό τομέα των ορυκτών

καυσίμων· καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να αποτελέσουν παράδειγμα και να σταματήσουν να χρηματοδοτούν έργα ορυκτών καυσίμων·

Πράσινο υδρογόνο

34. τονίζει μεν τον καίριο ρόλο του πράσινου υδρογόνου ως εργαλείου για την απαλλαγή του ενεργειακού συστήματος από τις ανθρακούχες εκπομπές, την επίτευξη μηδενικών εκπομπών παγκοσμίως έως το 2050 και την επίτευξη των στόχων της συμφωνίας του Παρισιού, πλην όμως υπενθυμίζει τη σημασία των αξιολογήσεων του κύκλου ζωής που λαμβάνουν υπόψη τους χρησιμοποιούμενους τρόπους παραγωγής και μεταφοράς·
35. προειδοποιεί για τον πιθανό κίνδυνο μιας νέας «κατάρτας του πράσινου υδρογόνου» που θα ενίσχυε την εξάρτηση των αναπτυσσόμενων χωρών από τις εξαγωγές και θα μπορούσε να παραγκωνίσει τις επενδύσεις στην ανάπτυξη των τοπικών αγορών ενέργειας· δηλώνει ότι η βιομηχανία πράσινου υδρογόνου μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη αναπτυσσόμενων χωρών πλούσιων σε πόρους, εφόσον συντρέχουν ορισμένοι παράγοντες, όπως η χρηστή διακυβέρνηση, η εφαρμογή και η παρακολούθηση ενός υγιούς νομικού πλαισίου, η πρόληψη της διαφθοράς, το λειτουργικό κράτος δικαίου και η διαφάνεια όσον αφορά τις χρηματοοικονομικές ροές·
36. τονίζει την ανάγκη να ληφθούν υπόψη οι παγκόσμιες υποδομές που σχετίζονται με την παραγωγή, την αποθήκευση, τη διανομή και την κατανάλωση πράσινου υδρογόνου, το κόστος των μεταφορών μεγάλων αποστάσεων και ο αντίκτυπος στο κλίμα, οι περιορισμένες επενδύσεις και οι περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες, καθώς και οι κίνδυνοι που συνδέονται με τους αδύναμους θεσμούς και τη διαφθορά σε ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες·
37. καλεί την ΕΕ να στηρίζει, ιδίως μέσω της πρωτοβουλίας Global Gateway, αμοιβαία επωφελείς εταιρικές σχέσεις που ωφελούν τόσο τις χώρες εισαγωγής όσο και τις χώρες εξαγωγής και τους πληθυσμούς τους· καλεί, για τον σκοπό αυτό, την ΕΕ να στηρίζει την ανάπτυξη μιας αξιακής αλυσίδας πράσινου υδρογόνου όταν αποφέρει ίσα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη στις χώρες εξαγωγής, ιδίως όσον αφορά την κατάρτιση και την επανεπίδραση του τοπικού πληθυσμού, τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την απαλλαγή από ανθρακούχες εκπομπές βιομηχανικών δραστηριοτήτων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες μείωσης των εκπομπών και την πρόσβαση σε πιο καθαρή κινητικότητα και ενέργεια·
38. καλεί την ΕΕ να στηρίζει την οικονομική διαφοροποίηση και την εγχώρια πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια και νερό, με πλήρη σεβασμό των οικοσυστημάτων και με σκοπό τη μείωση της υπερβολικής εξάρτησης από τις εξαγωγές ορυκτών καυσίμων· τονίζει ότι μια ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων και των ΜΜΕ της ΕΕ και των χωρών εταίρων, η οποία συνδυάζει την εμπειρογνώσια διαφόρων ομοφρονούντων εταίρων, μπορεί να δημιουργήσει μονοπάτι για τη στέρεη επιχειρηματικότητα στον τομέα του πράσινου υδρογόνου·
39. αναγνωρίζει ότι η επέκταση του πράσινου υδρογόνου μπορεί να έχει αρνητικές κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις στις χώρες του Νότου, ιδίως δεδομένου ότι βασίζεται στην εξόρυξη και τη χρήση πρώτων υλών και σπάνιων γαιών, τα οποία απαιτούν μεγάλες ποσότητες γλυκού νερού και προκαλούν ρύπανση των υδάτων·

τονίζει τη σημασία της ανάπτυξης ενός παγκόσμιου συστήματος διακυβέρνησης των πόρων που θα δίνει προτεραιότητα στη βιωσιμότητα, την αποδοτικότητα και την κυκλικότητα, με σκοπό τη μείωση της παγκόσμιας ζήτησης παρθένων υλικών, αναγνωρίζοντας παράλληλα τις προκλήσεις για την επίτευξη αυτού του στόχου·

40. τονίζει την ανάγκη για συστημική προσέγγιση στην αξιολόγηση των τοπικών ευκαιριών και των συνεπειών της παραγωγής πράσινου υδρογόνου για τις ευρωπαϊκές ανάγκες στις αναπτυσσόμενες χώρες· τονίζει ότι η ΕΕ θα πρέπει να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα των πρώτων υλών που εξάγονται, υποβάλλονται σε επεξεργασία και ανακυκλώνονται, οι οποίες είναι θεμελιώδους σημασίας για το υδρογόνο και για άλλες τεχνολογίες μηδενικών καθαρών εκπομπών·
41. σημειώνει με ανησυχία την αντικρουόμενη χρήση του νερού που συνδέεται με την εξόρυξη και την ανάπτυξη μεγάλης κλίμακας σταθμών παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, όπως οι εγκαταστάσεις πράσινου υδρογόνου· υπενθυμίζει ότι η πρόσβαση στο νερό αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα· υπογραμμίζει την ανάγκη βελτίωσης των υποδομών ύδρευσης σε περιφέρειες όπου η εξόρυξη και οι μονάδες ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές έχουν σημαντική παρουσία, μέσω επενδύσεων σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας των υδάτων και συστήματα ανακύκλωσης των αποβλήτων·
42. τονίζει την ανάγκη ρύθμισης του νερού ως πόρου για την παραγωγή πράσινου υδρογόνου με βιώσιμο τρόπο, ιδίως σε άνυδρες περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής κανονισμών που επιβάλλουν βιώσιμες τεχνικές εφοδιασμού με νερό, αποδοτική χρήση του νερού, καθώς και την ελαχιστοποίηση των απορρίψεων λυμάτων, ώστε να μην τίθεται σε κίνδυνο η πρόσβαση των τοπικών πληθυσμών στο νερό και να μην αυξάνεται το κόστος του νερού·
43. σημειώνει τον πολλαπλασιασμό των μονάδων αφαλάτωσης για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας· αναγνωρίζει μεν ότι οι μονάδες αφαλάτωσης μπορούν να ωφελήσουν τις τοπικές κοινότητες και την εγχώρια οικονομία, όμως επισημαίνει ότι η αφαλάτωση θαλασσινού νερού μπορεί να έχει σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, ιδίως στη θαλάσσια βιοποικιλότητα· ζητεί την προώθηση μιας βιώσιμης προσέγγισης στην αφαλάτωση του νερού και την προώθηση λύσεων που δεν έχουν αντίκτυπο στις παράκτιες περιοχές, όπως η αφαλάτωση βαθέων υδάτων· επισημαίνει ότι η μείωση της χρήσης του νερού και η ανακύκλωση ή η επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων λυμάτων είναι συνήθως λιγότερο δαπανηρή από την αφαλάτωση·
44. τονίζει τους πιθανούς κινδύνους από την αρπαγή νερού και τη ρύπανση των υδάτων που συνδέονται με τις άμεσες ξένες επενδύσεις σε μεγάλης κλίμακας απόκτηση γης για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές· καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να θεσπίσουν υποχρεωτικά πρότυπα δέουσας επιμέλειας και αναφοράς σχετικά με το νερό για τις εταιρείες·
45. επιμένει ότι οι στρατηγικές για το πράσινο υδρογόνο πρέπει να ακολουθούν ισχυρά κοινωνικά πρότυπα και πρότυπα βιωσιμότητας· καλεί την ΕΕ να θεσπίσει κατάλληλα πλαίσια παρακολούθησης στις συμφωνίες εταιρικής σχέσης που συνάπτει, τα οποία θα καθιστούν δυνατή την αξιολόγηση του ευρύτερου αντικτύπου τους στις επιδόσεις των ΣΒΑ, ιδίως μέσω του προσδιορισμού περιβαλλοντικών και κοινωνικών δεικτών και

δεικτών διακυβέρνησης και καθορισμού μετρήσιμων στόχων· ζητεί να εκπονηθούν υποχρεωτικές μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, μεταξύ άλλων για την αφαλάτωση, τα δε κομβικά σημεία βιοποικιλότητας να εξαιρεθούν από τις τοποθεσίες που προορίζονται για εγκαταστάσεις πράσινου υδρογόνου· πιστεύει ότι η παραγωγή πράσινου υδρογόνου θα πρέπει να επιδεικνύει εξάρτηση από υλικά των οποίων η προμήθεια πραγματοποιείται με βάση πρότυπα περιβαλλοντικών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων για εξορυκτικές δραστηριότητες (για παράδειγμα, από χώρες που έχουν υπογράψει την πρωτοβουλία για τη διαφάνεια των εξορυκτικών βιομηχανιών)·

46. παροτρύνει την Επιτροπή να θεσπίσει ένα πλαίσιο διακυβέρνησης χωρίς αποκλεισμούς για τις συμφωνίες εταιρικής σχέσης, το οποίο θα περιλαμβάνει οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τηρείται η αρχή του «μη βλάβειν» έναντι των τοπικών κοινοτήτων και ότι τηρούνται τα παγκόσμια πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα·

Ενίσχυση της χρηματοδότησης για μια δίκαιη ενεργειακή μετάβαση

47. τονίζει ότι η χρηματοδότηση της ΕΕ για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας θα πρέπει να συνάδει με τις αρχές της ισότητας, της βιωσιμότητας και της κλιματικής δικαιοσύνης, οι οποίες θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, οικονομική στήριξη, βοήθεια σε περίπτωση χρέους, ελάφρυνση του χρέους και διαγραφή, αναδιάρθρωση χρέους καθώς και το Ταμείο Απωλειών και Ζημιών·
48. επιμένει ότι οι επενδύσεις σε ανανεώσιμο υδρογόνο που παράγεται από τρίτες χώρες θα πρέπει να βασίζεται στις διεθνείς αρχές δέουσας επιμέλειας όπως, μεταξύ άλλων, οι κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις και οι κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια όσον αφορά την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά·
49. καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να αυξήσουν το ποσό της επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας που διαθέτουν στον τομέα της ενέργειας, ιδίως στο πλαίσιο του τομέα 6 του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, και συγκεκριμένα στην Αφρική, δίνοντας παράλληλα προτεραιότητα στις επιχορηγήσεις έναντι των δανείων και αναπροσανατολίζοντας τη χρηματοδότηση προς χώρες με χαμηλότερα ποσοστά πρόσβασης στην ηλεκτρική ενέργεια προκειμένου να στηρίξουν τη μετάβασή τους σε καθαρή και ανανεώσιμη ενέργεια σύμφωνα με την Ατζέντα του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη·
50. ενθαρρύνει την ανάπτυξη συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, καθώς και προγραμμάτων για τη διευκόλυνση της μεταφοράς γνώσεων και πράσινων τεχνολογιών· επισημαίνει ότι οι τομείς ηλεκτρικής ενέργειας πολλών αφρικανικών χωρών έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (όπως η απότομη αύξηση της ζήτησης, τα μικρά δίκτυα, οι εύθραυστες εθνικές δημόσιες υπηρεσίες και η περιορισμένη ικανότητα των καταναλωτών να πληρώνουν) που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη·
51. τονίζει ότι η πρόσβαση στη χρηματοδότηση για δίκαιη ενεργειακή μετάβαση πρέπει να απλοποιηθεί και να επιταχυνθεί για τις αναπτυσσόμενες χώρες· τονίζει ότι η ΕΕ μπορεί να προσφέρει καινοτόμες λύσεις για την επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης και να

αυξήσει το παγκόσμιο μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας· καλεί προς τούτο την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να εξετάσουν το ενδεχόμενο ανταλλαγής του χρέους με δράση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, προκειμένου οι χρεωμένες αναπτυσσόμενες χώρες να μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα χρήματα που οφείλονται για τη χρηματοδότηση έργων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και μετριασμού αυτής·

52. ζητεί, γενικότερα, να τεθεί σε λειτουργία ένας μακροπρόθεσμος μηχανισμός ανταλλαγής χρέους με δράση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της G20 για την αναστολή της εξυπηρέτησης χρέους και για να διοχετευτούν εκ νέου τα ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα του ΔΝΤ·
53. καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να αυξήσουν τη χρηματοδότηση που προορίζεται για τη βοήθεια των αναπτυσσόμενων χωρών για να προσαρμοστούν στην κλιματική αλλαγή, καθιστώντας τα ενεργειακά συστήματα πιο ανθεκτικά έναντι κλιματικών κινδύνων· υπογραμμίζει τη σημασία της πράσινης ενέργειας σε έργα γεωργοδασοκομίας και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, όπως το Μεγάλο Πράσινο Τείχος·
54. παροτρύνει την Επιτροπή να αυξήσει τον αριθμό των προγραμμάτων που εμπίπτουν στην πρωτοβουλία Global Gateway και δίνουν προτεραιότητα στη βασική πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια και καθαρή μαγειρική, ειδικά σε χώρες που το έχουν περισσότερο ανάγκη· τονίζει τη σημασία του ιδιωτικού τομέα στην ενίσχυση της χρηματοδότησης που προορίζεται για την παροχή βασικής πρόσβασης στην ενέργεια και την καθαρή μαγειρική, ενώ ταυτοχρόνως διασφαλίζεται η δημόσια πρόσβαση και ενισχύονται οι εθνικοί πάροχοι ενέργειας· καλεί προς τούτο την Επιτροπή να χρησιμοποιήσει το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη ως εργαλείο για τη στήριξη των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα στις αναπτυσσόμενες χώρες, για την ενίσχυση των ενεργειακών υποδομών και την παροχή καλύτερης πρόσβασης στην ενέργεια και την καθαρή μαγειρική για οικιακή χρήση·
55. παροτρύνει την ΕΕ να στηρίζει τις αναπτυσσόμενες χώρες στη σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων ορυκτών καυσίμων και να επικεντρωθεί σε αποδοτικές, σύγχρονες και οικονομικά προσιτές τεχνολογίες μαγειρέματος· παροτρύνει την κινητοποίηση επενδύσεων και τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη ενός ισχυρού κλάδου καθαρής μαγειρικής·
56. καλεί την ΕΕ και τα ευρωπαϊκά ιδρύματα αναπτυξιακής χρηματοδότησης:
 - α) να διοχετεύσουν επενδύσεις στο τμήμα της διανομής, ιδίως στην ηλεκτροδότηση των αγροτικών περιοχών, και να δώσουν προτεραιότητα σε αποκεντωμένα, μικρής κλίμακας και εκτός δικτύου συστήματα ανανεώσιμης ενέργειας, όταν οι λύσεις αυτές είναι πιο κατάλληλες από την επέκταση του δικτύου για την παροχή πρόσβασης των αγροτικών πληθυσμών στην ηλεκτρική ενέργεια·
 - β) να συντονίσουν τις επενδύσεις μεταξύ διαφορετικών θεσμών, ώστε να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος και να αποφευχθεί η επικάλυψη των προσπαθειών·
 - γ) να διασφαλίσουν ότι διενεργούνται ανεξάρτητες και αμερόληπτες εκτιμήσεις επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα και ότι όλες οι απαιτούμενες

διασφαλίσεις πολιτικής και κοινωνικές και περιβαλλοντικές διασφαλίσεις και διορθωτικά μέτρα εφαρμόζονται και παρακολουθούνται δεόντως, συμπεριλαμβανομένων των κατευθυντήριων γραμμών για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την έγγαιο ιδιοκτησία·

- δ) να διασφαλίσουν ότι οι τοπικές κοινότητες συμπεριλαμβάνονται και ενημερώνονται επαρκώς καθ' όλη τη διάρκεια σχεδιασμού του έργου και των σταδίων παράδοσης·
 - ε) να υλοποιήσουν και να εφαρμόσουν αυστηρά την προσέγγιση με βάση τα δικαιώματα, προβλέποντας αποτελεσματικούς μηχανισμούς υποβολής ενστάσεων και προσφυγών, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα των υπεύθυνων επιχειρηματικών πρακτικών, και διενεργώντας για κάθε έργο μελέτες των επιπτώσεων, ιδίως όσον αφορά την κλιματική αλλαγή, τις ανισότητες και τη μετατόπιση τοπικών πληθυσμών, μεταξύ άλλων σε έργα στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Global Gateway·
 - στ) να διασφαλίσουν ότι τα έργα κατασκευής φραγμάτων με εγκεκριμένη χρηματοδότηση τηρούν τις κατευθυντήριες γραμμές της Παγκόσμιας Επιτροπής για τα Φράγματα·
 - ζ) να στηρίζουν τα τοπικά και περιφερειακά έργα διασύνδεσης ηλεκτρικής ενέργειας·
 - η) να προσφέρουν τεχνική υποστήριξη και να αναλάβουν πρωτοβουλίες οικοδόμησης ικανοτήτων, για την ενδυνάμωση των αναπτυσσόμενων χωρών στην υλοποίηση έργων καθαρών μορφών ενέργειας·
57. καλεί την Επιτροπή να παρέχει αναλυτικά δεδομένα για το ποσό των επενδύσεων που αφορούν την πρόσβαση στην ενέργεια, προκειμένου να παρακολουθείται το ποσό που διατίθεται στον ΣΒΑ 7, καθώς και να παρέχει δεδομένα για τον βασικό δείκτη επιδόσεων «Εγκατεστημένη ικανότητα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (MW) με τη στήριξη της Ένωσης» που προσδιορίζεται στο πλαίσιο του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Η Ευρώπη στον κόσμο·
58. επικροτεί τις προτεραιότητες του προγράμματος της προεδρίας της COP28 του 2023, που συνίστανται στο να επιταχυνθεί η ενεργειακή μετάβαση για να καταργηθούν σταδιακά οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2030 και να προωθηθεί παγκοσμίως μια ανθρωποκεντρική προσέγγιση, όσον αφορά τη χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και τα έργα υποδομών στον τομέα της ενέργειας·
59. καλεί την ΕΕ να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις που αφορούν τα μέτρα μετριασμού για τις αναπτυσσόμενες χώρες, προκειμένου να καταπολεμηθούν οι επιβλαβείς συνέπειες της χρήσης ρυπογόνων καυσίμων, προωθώντας παράλληλα την ανάπτυξη βιώσιμης και καθαρής ενέργειας·

◦ ◦

60. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή, στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης και στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Ο κόσμος συνεχίζει μεν να οδεύει προς την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ενέργειας, αλλά όχι αρκετά γρήγορα. Με τον σημερινό ρυθμό, περίπου 660 εκατομμύρια άνθρωποι θα εξακολουθήσουν να μην έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια και σχεδόν δύο δισεκατομμύρια άνθρωποι θα εξακολουθήσουν να βασίζονται σε ρυπογόνα καύσιμα και τεχνολογίες για το μαγείρεμα έως το 2030. Οι ρυθμοί προόδου διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των περιφερειών. Οι περισσότερες χώρες της υποσαχάριας Αφρικής υστερούν όσον αφορά την επίτευξη καθολικής πρόσβασης στην ενέργεια. Η Αφρική φιλοξενεί σχεδόν το 18 % του παγκόσμιου πληθυσμού, αλλά αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 6 % της παγκόσμιας χρήσης ενέργειας, με 600 εκατομμύρια ανθρώπους ή το 43 % του πληθυσμού να μην έχει πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια. Οι περισσότεροι από αυτούς ζουν σε αγροτικές περιοχές και άτυπους οικισμούς ή είναι εκτοπισμένοι ή πρόσφυγες. Ακόμη και όταν υπάρχει πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια, η ποιότητα των υπηρεσιών είναι συχνά χαμηλή.

Η υποσαχάρια Αφρική περιλαμβάνει επίσης 19 από τις 20 χώρες με το χαμηλότερο ποσοστό πρόσβασης σε καθαρή μαγειρική στον κόσμο. Το 2022, 970 εκατομμύρια άνθρωποι στην Αφρική δεν είχαν πρόσβαση σε καθαρή μαγειρική. Το 64 % των Αφρικανών βασίζονται κυρίως στη συλλογή ξύλου μαζί με γεωργικά και ζωικά απόβλητα ως καύσιμο για μαγείρεμα. Η έλλειψη πρόσβασης στη σύγχρονη μαγειρική στην Αφρική έχει τεράστιες κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε πολλούς τομείς: υγεία, αποψίλωση των δασών, κλιματική αλλαγή. Επιπλέον, η έλλειψη στόχων για την ισότητα των φύλων όσον αφορά την καθαρή ενέργεια βλάπτει τις γυναίκες και τα κορίτσια.

Αν και η ΕΕ έχει μακρά παράδοση στον τομέα της ενεργειακής συνεργασίας στην Αφρική – από κοινού με τα κράτη μέλη της χορήγησε 13,8 δισ. EUR ή τη συντριπτική πλειονότητα της χρηματοδότησης στο πλαίσιο της ΕΑΒ για έργα του ΣΒΑ 7 στην Αφρική μεταξύ 2014 και 2020 – παρουσιάζει, εντούτοις, ορισμένες αδυναμίες. Η ενεργειακή μετάβαση εξακολουθεί να υποχρηματοδοτείται στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες (ΛΑΧ). Το μεγαλύτερο μέρος της εκταμίευσης έλαβε τη μορφή δανείων, γεγονός που εγείρει ορισμένες ανησυχίες σχετικά με τη βιωσιμότητα του χρέους, λαμβανομένου υπόψη ότι, το 2023, 21 χώρες χαμηλού εισοδήματος στην Αφρική είναι υπερχρεωμένες ή κινδυνεύουν να αντιμετωπίσουν κίνδυνο υπερχρέωσης. Επιπλέον, τα περισσότερα έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ αποσκοπούν στην προώθηση μεγάλων υποδομών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και στη διασύνδεση των δικτύων μεταφοράς για τη δημιουργία ολοκληρωμένων αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, τα οποία έχουν μικρό αντίκτυπο στην προώθηση της πρόσβασης στην ηλεκτρική ενέργεια για όσους δεν διαθέτουν πρόσβαση. Τέλος, η χρηματοδότηση της ΕΕ για τη σύγχρονη μαγειρική είναι αμελητέα. Εκτιμάται ότι το 2020 η «Ομάδα Ευρώπη» αφιέρωσε σε αυτήν λιγότερο από το 1 %.

Στο πλαίσιο αυτό, η εισηγήτρια πιστεύει ότι πρέπει να γίνουν ορισμένες βελτιώσεις στον τομέα της εφαρμογής της εταιρικής σχέσης Αφρικής-ΕΕ. Πρώτον, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να αυξήσουν το ποσό της ΕΑΒ που είναι προσανατολισμένη στον τομέα της ενέργειας στην Αφρική, δίνοντας προτεραιότητα στις επιχορηγήσεις έναντι των δανείων σε χώρες που διατρέχουν κίνδυνο υπερχρέωσης. Ομοίως, προκειμένου να ξεπεραστεί η ενεργειακή φτώχεια στην Αφρική, η χρηματοδότηση της ΕΕ θα πρέπει να

αναπροσανατολιστεί προς χώρες με χαμηλότερα ποσοστά πρόσβασης στην ηλεκτρική ενέργεια. Θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στο τμήμα της διανομής ως στρατηγικό στοιχείο για την προώθηση της καθολικής πρόσβασης στην ενέργεια. Η διάσταση του φύλου θα πρέπει να ενσωματωθεί σε όλον τον σχεδιασμό των αναπτυξιακών πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ για την ενέργεια στην Αφρική, ενώ η πρόσβαση σε καθαρή μαγειρική πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα.

Γενικότερα, η εισηγήτρια θεωρεί ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να διασφαλίσουν τη συνοχή της πολιτικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε ολόκληρη την εξωτερική ενεργειακή ατζέντα της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ πρέπει να στηρίζει τις αναπτυσσόμενες χώρες στην εφαρμογή καθεστώτος ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με βάση τα δικαιώματα, το οποίο αποτελεί προϋπόθεση για την επίτευξη ενεργειακής δικαιοσύνης. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να τηρείται πλήρως η αρχή της ελεύθερης, εκ των προτέρων και εν επιγνώσει συναίνεσης (FPIC) όλων των πληττόμενων πληθυσμών, το δικαίωμά τους να λένε όχι, το δικαίωμα πρόσβασης στη δικαιοσύνη και στην έννομη προστασία, καθώς και το δικαίωμα αποζημίωσης και αμοιβής, ώστε να διασφαλίζεται η τοπική αποδοχή και τα οφέλη για τις τοπικές κοινότητες (όσον αφορά τις θέσεις εργασίας, την κατάρτιση, την πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια κ.λπ.).

Αυτό είναι ακόμη πιο σημαντικό δεδομένου ότι τα μεγάλης κλίμακας έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως το πράσινο υδρογόνο που βασίζεται στην ηλιακή και αιολική ενέργεια και η υδροηλεκτρική ενέργεια, παρουσιάζουν τόσο ευκαιρίες όσο και προκλήσεις στις χώρες του Νότου. Για παράδειγμα, ενώ το πράσινο υδρογόνο που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές μπορεί δυνητικά να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην επίτευξη των στόχων του Παρισιού για το κλίμα, ενδέχεται να προκαλέσει συγκρούσεις όσον αφορά τη χρήση της γης και να επιδεινώσει τη φτώχεια.

Σε γενικές γραμμές, οι αναπτυσσόμενες χώρες διαθέτουν αφθονία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οι οποίες αποτελούν φθηνότερη, πιο προσιτή, χωρίς αποκλεισμούς και αξιόπιστη πηγή ενέργειας σε σχέση με τα ορυκτά καύσιμα. Στην Αφρική, η οποία διαθέτει πολλές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, οι ξηρές ζώνες θεωρούνται εξαιρετικές τοποθεσίες για την παραγωγή αιολικής και ηλιακής ενέργειας. Με την παγκόσμια ενεργειακή μετάβαση, υπάρχει πλέον μια τάση αξιοποίησης του τεράστιου δυναμικού των περιοχών αυτών για την παραγωγή ενέργειας. Οι κυβερνήσεις των αναπτυσσόμενων χωρών χρησιμοποιούν το αφήγημα των «ακαλλιέργητων» ή των «υποβαθμισμένων» εκτάσεων για να δικαιολογήσουν την απόκτησή τους. Ωστόσο, οι εκτάσεις αυτές χρησιμοποιούνται εδώ και γενιές από ποικίλους ποιμενικούς πληθυσμούς, καθώς και από κυνηγούς-τροφοσυλλέκτες και καλλιεργητές ως πόροι κοινής ιδιοκτησίας. Οι επιχειρηματικές πρωτοβουλίες υπέρ των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας συχνά αγνοούν τα έγγεια δικαιώματά τους. Τούτο επιδεινώνει την κλιματική αδικία και τον κίνδυνο «αρπαγής γαιών για πράσινη ενέργεια». Για να αποφευχθεί αυτό, η εισηγήτρια είναι της άποψης ότι είναι σημαντικό να αναπτυχθεί, μεταξύ άλλων, χαρτογράφηση της παραδοσιακής χρήσης γης (συμπεριλαμβανομένης της προσωρινής βόσκησης), της αυτόχθονης πολιτιστικής κληρονομιάς και των συστημάτων βιοποικιλότητας υψηλής αξίας, πριν από την ανάπτυξη έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και να αναπτυχθούν ισχυρά κοινωνικά και περιβαλλοντικά πρότυπα, συμπεριλαμβανομένων μηχανισμών εποπτείας και καταγγελιών για τη διασφάλιση της συμμόρφωσής τους. Η εισηγήτρια είναι της άποψης ότι η στρατηγική της ΕΕ για το πράσινο υδρογόνο στην Αφρική πρέπει να λάβει πλήρως υπόψη αυτές τις ανησυχίες και να προσαρμοστεί αναλόγως.

Τέλος, η ΕΕ πρέπει να δώσει το παράδειγμα και να σταματήσει τη χρηματοδότηση έργων ορυκτών καυσίμων στην Αφρική. Από την άλλη πλευρά, τα ιδρύματα αναπτυξιακής χρηματοδότησης της ΕΕ και της Ευρώπης πρέπει να δώσουν προτεραιότητα και να εντείνουν τις επενδύσεις τους σε αποκεντρωμένα, μικρής κλίμακας και εκτός δικτύου συστήματα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τα οποία προσφέρουν καλές λύσεις για τις απομακρυσμένες κοινότητες, ώστε να επιτευχθεί ο ΣΒΑ 7 και να «μη μείνει κανείς στο περιθώριο».

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ Ή ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΚΑΤΕΘΕΣΑΝ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ
ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ**

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του παραρτήματος I του Κανονισμού, η εισηγήτρια δηλώνει ότι σε αυτήν κατατέθηκαν απόψεις από τις ακόλουθες οντότητες ή τα ακόλουθα πρόσωπα κατά την εκπόνηση της έκθεσης, μέχρι την έγκρισή της από την επιτροπή:

Οντότητα και/ή πρόσωπο
Researchers (Institute for Research in Technology at the University of Comillas)
Energy Cities
Climate Action Network Europe
ActionAid

Ο ανωτέρω κατάλογος καταρτίστηκε υπό την αποκλειστική ευθύνη της εισηγήτριας.

**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

Ημερομηνία της έγκρισης	7.12.2023
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+ : 13 - : 1 0 : 6
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Barry Andrews, Hildegard Bentele, Stéphane Bijoux, Mercedes Bresso, Udo Bullmann, Catherine Chabaud, Christophe Clergeau, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Erik Marquardt, Ελένη Σταύρου, Miguel Urbán Crespo, Bernhard Zimniok
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Caroline Roose, Carlos Zorrinho
Αναπληρωτές (άρθρο 209 παρ. 7 του Κανονισμού) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Marie Dauchy, Jarosław Duda, Aušra Maldeikienė

**ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ
ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

13	+
Renew	Barry Andrews, Stéphane Bijoux, Catherine Chabaud, Charles Goerens
S&D	Mercedes Bresso, Udo Bullmann, Christophe Clergeau, Mónica Silvana González, Carlos Zorrinho
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Erik Marquardt, Caroline Roose

1	-
ID	Bernhard Zimniok

6	0
ID	Marie Dauchy
PPE	Hildegard Bentele, Jarosław Duda, György Hölvényi, Aušra Maldeikienė, Ελένη Σταύρου

Υπόμνημα των χρησιμοποιούμενων συμβόλων:

- + : υπέρ
- : κατά
- 0 : αποχή